

MILJÖ

NATURVÅRDSVERKET
FORSKNING

Miljöforskningsanslaget – vår modell för samverkan mellan forskning och miljöförvaltning

CAUTION
WIDE TURNS

CAUTION

MY MIRRORS
I CAN'T SEE YOU
PLEASE STAY BACK

MY MIRRORS
I CAN'T SEE YOU
PLEASE STAY BACK

Ny kunskap driver miljöarbetet framåt

För att hantera samhällets utmaningar är det viktigt att statsförvaltningen har tillgång till den bästa kunskapen. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten arbetar målmedvetet för att miljöpolitiken ska utvecklas, genomföras och att resultatet utvärderas. Till vår hjälp har vi miljöforskningsanslaget.

Utllysningarna är noga preciserade för att få in exakt den kunskap vi söker. Ofta bygger forskningen på sådant som redan finansierats av andra aktörer, exempelvis grundforskning från forskningsråd. Därmed är vi relativt nedströms bland forskningsfinansiärerna, nära den operativa förvaltningen och nära implementeringen av resultaten i miljöarbetet.

En hållbar utveckling kräver väl övervägda och kloka bedömningar och då är en stark samverkan viktig mellan olika aktörer. Med denna skrift vill vi tydliggöra vår arbetsprocess och nyttan som miljöforskningsanslaget skapar i vårt miljöarbete.

Björn Risinger, generaldirektör
Naturvårdsverket

Jacob Granit, generaldirektör
Havs- och vattenmyndigheten

Forskningsanslagets kännetecken

Syftet med miljöforskningsanslaget är att hämta in ny kunskap till miljöarbetet. Den sammanlagda budgeten är på cirka 80 miljoner kronor. Utlysningar görs årligen.

Tre typer av finansieringsformer används:

- Program – som är större sammanhållna satsningar i cirka tre till sex år.
- Projekt – som ofta löper tre år och där vanligen flera hålls samman i tematiserade områden ("buketter").
- Syntes – som utgör korta enskilda satsningar som kan ge en relativt snabb överblick över ett givet område.

Ansökningar bedöms både vetenskapligt och med avseende på relevans för miljöarbetet.

Satsningar utvärderas.

Ett miljöforskningsråd stärker hanteringen av anslaget bland annat genom att bidra till att kvalitetssäkra beredningsprocessen, samt ge strategisk vägledning.

www.naturvardsverket.se/forskningsbidrag-miljoforskning

Tre steg till ny kunskap i miljöarbetet

Identifiera kunskapsbehov inom förvaltningen

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten inventerar regelbundet behoven av kunskap för att driva vårt miljöarbete. Forskningsbehoven utgår bland annat från slutsatserna i den fördjupade utvärderingen av miljökvalitetsmålen samt den årliga uppföljningen. Behovsinventeringen utförs av sakkunniga medarbetare och lägger fast den forskningsstrategiska inriktningen för kommande år. Inför de årliga utlysningarna preciseras sedan frågeställningarna.

Granska både kvalitet och relevans på ansökningar

Vi arbetar normalt med utlysningar i konkurrens. Forskningsansökningar granskas både vetenskapligt och med avseende på relevans för miljöarbetet. Internationella forskare granskar vetenskaplighet medan sakkunniga medarbetare granskar relevans.

Resultaten används genom samverkan mellan forskning och förvaltning

Till varje forskningssatsning utses medarbetare som följer satsningarna och håller kontakten med forskarna. På så sätt säkerställer Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten att resultaten från forskningsinvesteringarna fångas upp och används i myndigheternas arbete.

Naturvårdsverket har också ett forskningsanslag till stöd för viltförvaltningen, Viltvårdsfonden: www.naturvardsverket.se/forskningsbidrag-viltvardsfonden

Årscykeln för utlysning av forskning

Mars–September: Behovsinventeringen startar inför kommande års utlysning

September–Mars: Arbetsgrupper med sakhandläggare tar fram utlysningstext

Mars: Avstämning av förslag till utlysningstext med miljöforskningsråd

April: Justering av utlysningstext

Maj: Utlysning öppnar

September: Utlysning stänger

Oktober–november: Granskning och prioritering av ansökningar

December: Naturvårdsverkets GD beslutar om beviljade projekt

Januari: Projekt startar och löper upp till tre år

En nyfiken forskningsfinansiär

Allt syftar till kunskapsinhämtning från satsningarna.

När ett nytt forskningsprojekt startar utses kontaktpersoner hos myndigheterna som följer forskningen under projekttiden. Projektledaren och kontaktpersonerna kommer överens om avstämningar och hur ofta de ska ha kontakt.

Finansierade forskare förväntas kommunicera med riktad information till avnämarna. Exempelvis vill vi att projekten har en webbsida där det går att följa forskningen och ta del av publikationer. Även faktablad och workshops uppmuntras. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten bidrar till att sprida kännedom om forskningen genom årliga forskningsseminarier, vissa specifikt riktade till journalister.

Varje år hålls en forskningsdag på Naturvårdsverket. Då inbjuds finansierade forskare att presentera sina studier och ge ögonblicksbilder från satsningarna. Dagen

vänder sig främst till medarbetare inom Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Syftet är att stimulera kunskapsutbyte och nätverkande.

När forskningsprojekt går mot sitt slut görs en större insats för att förmedla resultaten. Alla forskningssatsningar genomför en slutkonferens eller ett slutseminarium, oftast för en bredare målgrupp.

Projekt som finansieras inom samma utlysning samlas ihop i en ”bukett”. Forskare och kontaktpersoner inom buketterna har årliga nätverksträffar. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten välkomnar samarbeten som gör att synergieffekter uppstår. Projekten inom en bukett har ofta en gemensam slutkonferens.

Exempel - så bidrog forskningen till att ekosystemtjänster lyftes i samhällsplaneringen

I miljö kvalitetsmålet om biologisk mångfald finns etappmålet att ”Senast år 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt”.

Värdet av ekosystemtjänster är en forskningssatsning som pågick åren 2014–2016 och som syftade till att ge myndigheter verktyg att kunna stärka begreppet ”ekosystemtjänster” i miljöförvaltningen. Satsningen är en av de viktigare insatserna hos Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten för att nå etappmålet - sju forskningsprojekt delade på 30 miljoner kronor. Så här säger några som medverkade, vad forskningen bidrog till.

Ingemar Jönsson, Högskolan Kristianstad, projektledare för projektet Implementering av ekosystemtjänstkonceptet på kommunal nivå:

Vad syftade ert forskningsprojekt till?

– Vi behövde ta reda på vad kommunerna tycker och tänker kring ekosystemtjänst-begreppet eftersom de ansvarar för all översiktsplanering. Det var en viktig utgångspunkt.

Hur var Naturvårdsverket som finansiär?

– Jag är överraskad att det fanns ett sådant intresse att följa med i projektet. Jag tror inte att det är så hos andra finansiärer. Mycket positivt!

Widar Narvalo, kommunekolog i Helsingborg:

Helsingborgs kommun deltog i referensgruppen. De hade nytta av forskningen när de tog fram en förtätningsplan över staden 2014. Det var första gången som kommunen tillämpade ekosystemtjänst-perspektivet.

- Syftet var att motverka att staden expanderar på åkermark. Vi beräknade vilka ekologiska konsekvenser som en förtätning skulle innebära.

Något annat?

- Enkätstudien som forskarna i ett av projekten genomförde var värdefull. Politikerna hade kanske inte mycket kunskap från början, men forskningen gjorde att det började hända saker.

Ingrid Molander, miljöchef i Botkyrka kommun, var med i panelen som granskade ansökningarna utifrån praktikerns perspektiv:

- Det var nyttan av ny kunskap som behövs när en kommun inleder planeringsprocessen som avgjorde. Alla ansökningar lät väldigt bra. Det finns många aspekter av begreppet, men till slut övervägde projekten som kopplar till plan- och exploateringsprocessen.

Hannah Östergård, handläggare på Naturvårdsverket, kontaktperson och följare av projekten:

- För Naturvårdsverket var det en av de viktigare insatserna för att nå etappmålet. Vi bildade en relativt stor referensgrupp med andra myndigheter och aktörer och satsade på dialog. Det är mycket stimulerande – men tidskrävande. Jag tror dock att det är ett arbetssätt som i det större perspektivet ger upphov till verklig interaktion mellan forskning och policyutveckling.

Havs
och Vatten
myndigheten

